

גוריות: אחת ובה הרשימה כולה על-פי סדר מיספרי-הירשוי של המכונות; ה' שנייה על-פי סוגי המכונות ושנת הייצור שלהן, והשלישית על-פי ציבועי המכונות. למיטרת ישראל אין אפילו יחידה אחת שמתפקידה לנסות לאתר כל-ירכב גנובים. מדי פעם מכריזה המיטרה על מיבצע לגילוי כנופיות של גנב-ירכב, או על מיבצע לאיתור מכונות גנובות אולם הסטטיסטיקה, שמיספריה גדלים בהתמדה, מוכיחה כי מיבצעים אלה נשארים בגדר של מיבצעי יחסי-ציבור בלבד.

מצב זה הביא לכך שהסיכוי לגלות כל-ירכב גנובים בעזרת המיטרה אפסי ל-חלוטין. מיטרת ישראל מצליחה לדווח לבעל-ירכב כי ריכבו התגלה (ובדרך-כלל במצב כזה שבעל הרכב מצטער שהוא התגלה ככלל), רק אם מתקיים אחד מן התנאים הבאים:

● הגנה-הגנב היה מעורב בתאונת דרכים, נפצע או נהרג, או שהמכונות

כך זה מתחיל: גנב פורץ את דלת המכונות

כאשר נהג-גנב מקבל את טופס הארכה, כל מה שנותר לו הוא לחייך, לקמט או לקרוע את הטופס ולהשליכו מחלון המכונית לצד הדרך, מייד אחרי המקום שבו נעצר. אולם אם הנהג נראה לשוטף כחשוד, מתקשר זה באלחוט למסוף המיטרת ו-מבקש פרטים על הרכב. במידה שעברו יותר מ-48 שעות משעת גניבת הרכב, מודיע המחשב לשוטף באלחוט כי המכונות אכן גנובה.

כשגנבה מכונות של המפכ"ל

גם במיקרה זה, כשהמחשב מודיע לשוטף שהמכונות גנובה, גם אז לא תמיד נתפס הגנב. במיטרת מחוץ תל-אביב ידוע שאירע למפכ"ל פלני כשלושה חודשים, כאשר שוטף עצר מכונות ואליאנט שבה ישב זוג צעירים: בחזר חבושי-כיפה ובחזרה לבושה על-פי האופנה הדתית ה' מחדנית — בשרוולים ארוכים ושימלת מכסי.

למרות שהמסוף הודיע לשוטף כי המכונית גנובה, לא האמין השוטף והחליט, על דעת עצמו, כי נפלה כאן טעות. הוא ביקש מבעל המכונות לנסוע בעקבות הניידת לתחנת המיטרה שברחוב דיזנגוף בתל-אביב, מבלי שטרף כלל לצרף אל הנהג שבמכונות שוטף כמלווה. ואומנם, הנהג נמלט מן המקום יחד עם חברתו. "הוא היה דתי ועשה רושם טוב, השבתי שזו טעות", הסביר השוטף אחר-כך לממונים עליו. איר-לם, אילו הבחין השוטף בעובדה שעצר את המכונות בלי-ישבת דווקא, ודאי היה מבין בעצמו כי הכיפה, והתלבושת החסרי דה, היו, לכל היותר, תחפושת מוצלחת.

● האפשרות השלישית למציאת מכונות גנובה היא שאזרח עירני ידווח למיטרה כי ליד ביתו חוננה זה ימים אחדים מכונות שאינה מזכרת אף לאחד מהשכנים. בדרך-כלל, ההודעה נמסרת למיטרה משום ש' השכנים חוששים ממכונות-תופת, או ש' המכונות החשודה תופסת מקום-חגיגה יקר. עיקר ההצלחות בתחום זה נרשם בירושל-לים, שם רגישים התושבים למכונות תור-פת יותר מבכל עיר אחרת בארץ. לפני כשלוש שנים נגנבה מכונות קורטו-נה לבנה של מי שהיה אז מפכ"ל המיטרת, גינ-ישרד מיטרתית, ובה כמה סימנים ש' כנראה לא היו די ברורים לגנב, הוא לא הבחין כי זוהי מכונות מיטרתית. מיטרת רת ישראל כולה עמדה אז על הרגליים, כדי להציל את יוקרת המיטרה בעיני עצימה וכדי לשאת חן בעיני המפכ"ל. יש להניח כי לולא העובדה שהגנב, או הגנבים, גילו בשלב מאוחר יותר סימנים המעידים על כך שהמכונות שייכת למפכ"ל

קורבן רוזווי פטולה נמזרת —

קורבן לשם — להגנה על היוקרה

יצאה מסיבה כלשהי מכלל שימוש ונהגה נמלט מן המקום.

● נהג במכונות גנובה נעצר בגלל עבירת-תנועה על-ידי סוור מיטרתית ממור-נע, או באחד ממחסומי-הדרכים המוקמים מסיבות ביטחוניות ולא לשם איתור כל-ירכב גנובים. גם במיקרה ששוטר-נייד או שוטף-מחסום עוצר נהג במכונות גנובה, קטנים ביותר הסיכויים שהגנב ייחפס והמכונות תוחזר לבעליה.

כאשר נהג מתבקש להציג רישיונות שלו ושל הרכב לפני השוטף, הוא יכול להיות מם ולשכנע את השוטף כי שכן אותם בכית. בדרך-כלל מאמין השוטף לנהג ונור לו טופס-ארכה. על-פי טופס זה חייב הנהג להציג את הרישיונות ששכח בביתו תוך חמישה ימים, שאם לא כן יועמד לדין וייחשב כאילו נסע ללא רישיונות בני-תוקף או ללא ביטוח-בריתוקף.

המיטרה, על-פי מיסמכים שהיו בתוכה ומכשיר-הזקשר שהיה מוסתר בה, הייתה מכונות של רוזוולי מצטרפת אל 2000 המכונות שאינן זוכות להתגלות, מתוך שלל המכונות הנגנבות מדי שנה בשנה. גם במיקרה זה, אחרי שהמיטרה כולה נזעקה לחיפשים, נמצאה מכונותו של הר-מפכ"ל רק כעבור ארבעה ימים, וגם זאת תודות למיקרה העיוור.

מכונות הכרמל-דוכס הפרטית של סגן ניצב ברוך לשם, עוזרו של מפכ"ל הר-מיטרה, נגנבה ממש מתחת לאפו של לשם לפני שנתיים, כאשר שימש כעוזרו של שר-המיטרה שלמה הילל. המכונות חנתה אז במיפרץ ליד בית אגרון בירושל-לים, מקום מישכנה לשעבר של לישכת שר-המיטרה. גם במיקרה זה הועמדה הר-מיטרה כולה על הרגליים. הכל השתוקק להוכיח לשר שלהם כי הם יעילים, וכי מכונותו של עוזרו תימצא.

כעבור 10 ימים התקבל טלפון מתושב אחת השכונות בירושלים, שדיווח על מכור ביתו כרמל דוכס החוננה בצורה חשודה ליד ביתו. הניידת שהגיעה למקום מצאה בו את מכונותו של לשם. לשם עצמו הגיב על כך: "אם הגנב היה מחננה את המכונות בסדר, לעולם לא הייתי מיצא אותה". הסטטיסטיקה המיטרתית אינה מר-ברת על מיספר המכונות הגנובות בישראל ביחס למדינות אחרות — וטעמיה עימה. נראה כי יחסית למיספר המכונות בארץ, התופעה של גניבת מכונות נפיצה ביותר. חוגים מיטרתיים מחלקים את גנבי המכונות לשני סוגים: צעירים, ו-שאינם צעירים, הרוצים במכונות ליומ-יומיים כדי לעשות חיים עם ידידיהם וידידותיהם ולהשווין במכונותם המפוארות. אנשי-מיטרה טוענים נגד מפיקי הסרת אסוקמו ליתון על הסכנה של גניבת הר-מכונות הטבעתה בים. לדיבריהם, הנימה שנקט הסרת לגבי מעשה-הפשע זה הייתה חיובית, ואין ספק שהיא תעודד צעירים לגנוב מכונות.

אל סוג זה של גנבי מכונות מצרפה המיטרה גם את החיילים היוצאים בשעת מאוחרת מבסיסם, כשלישיתם שעות ספורות של חופשה שאין הם רוצים לבזבז במסיעה ברכב ציבורי או בהמתנה לטרמפ. מכונות גנובות רבות מתגלות ליד בסיסו-צה"ל מרוחקים. החייל סיים את חופשתו, "סחב" מכונות וחזר עימה לבסיס במהירות. אולם אל הסוג השני של הגנבים מתייחסת המיטרה בחומרה רבה יותר. מחירי הר-מכונות בארץ גבוהים עד-כדי-כך שאין להם אף ורע בשום מדינה אחרת בעולם. בעיקבות זאת גבוהים גם מחירי החלפים. לדיברי עורר-הדיון אריוון שימרון ב'דו-ח' הוועדה, יש בארץ תעשייה שלימה של גנבי ה'מלביני' מכונות גנובות.

השיטה — פשוטה. גנבים מכונות, ו-רוכשים גרוטאת מכונות שירדה כבר מ-

הכביש, בדרך-כלל בעיקבות תאונה. מזיי-פים את מיספרי-הירשוי, מיספר המנוע ו-מיספר השלדה, ומתאימים את אלה של הגרוטאה הקנויה למכונות הגנובה. אז אפשר, בקלות, למכור אותה במחיר מלא. לא מכבר נתפסה, במיקרה, כנור-פיה שעסקה בגניבת מכונות ובהלבני-תן. חוקרי המיטרה עלו על הכנופיה כא-שר חקרו מעשה-ההונאה שלא היה קשור כלל ברכב. רק בעיקבות חקירה אחרת על-תה המיטרה על עיקבות כנופיה, אחת מגי רבות, שבה היו מעורבים אנשי העולם התחתון וסוחרים ברכב משומש שהלבינו באופן זה מכונות גנובות רבות.

קיימות גם כנופיות גדולות של גנבי רכב למטרות סירוק. כל אביו, החל מי-מראות וצמיגים וכלה בחלקי-המנוע השר-נים, שווה מאות רבות של לירות. כנופיות אלה מסתובבות בין המוסכים שעימם הן קשורות, ומוכרות להם חלקים של מכונות יחת גנובות, או חלקים גנובים בודדים. בעלי המוסכים מוכרים ללקוח את החלק הגנוב לעיתים במחיר זול יותר.

במיקרים רבים מומינים בעלי-מוסכים חלק מטיים, ורק אז נגנבת המכונות — על-פי ההזמנה. הסחר בחלקי-חילוף גנור-בים הפך תעשייה של ממש, שבה מעורבים — על-פי ההערכה — יותר ממחצית המוס-כים המורשים והלא-מורשים בארץ. בעל-מוסך בדרום הארץ, שנשאל על כך, טען: "אני, באופן רישמי, לא יודע שהחלק גנוב. יש לי בחור שמופיע כל יום עם מרצדס ומציע לי חלקים, יותר זולים מאשר בסוכ-נות של חברת-המכונות. לפעמים אני גם מומין אצלו חלק ומקבל אותו למחרת היום. אני יודע שהפרט גנוב, אבל המלה גנוב מעולם לא עלתה בשיחה בינינו. גם בעל המכונות שלו אני מציע חלק זול יותר מבין, ברוב המיקרים. שהחלק גנוב, אבל הכל נעשה מתוך הסכמים שבשתיקה". המיטרה מודעת לתופעה זו של מיסחר בחלפים גנובים, ובמיקרים לא מעטים היא יודעת גם את זהות הסוחרים בהם. אולם בשלוש השנים האחרונות לא נעצר אף סוחר אחד בחלפים גנובים, ולא בעל-מוסך שרכש אותם.

גילוי בדרך מיקרה

דוברי המיטרה אינם מודים בחומ-רת הבעיה, וטוענים כי אחוז גילויים המכונות הגנובות בישראל הוא מן הגבוהים בעולם. לדבריהם, יש בארץ 15 אחוזים של גילוי מכונות גנובות לעומת 2.5 אחוזים בארצות-הברית. אולם סטטיסטיקה זו נכונה על הגייר בלבד. מתוך 15 האחור-זים של גילויי מכונות גנובות על-ידי המיטרה, רק מעטים ביותר נזקפים לזכות (המשך בעמוד 62)